

Temmuz 2021

TARAFLARINDAN BİRİ YABANCI OLAN SÖZLEŞMELERİN DİLİ

(Language of Agreements Involving a Foreign Party)

(Bu makale 12 Temmuz 2021 tarihinde Av. Umut Kolcuoğlu'nun Dünya Gazetesi'ndeki Hukuk Notları başlıklı köşesinde yayımlanmıştır.)

Sözleşmenin taraflarından birinin yabancı olduğu hallerde, sözleşmenin hangi dilde imzalanması gerektiği, Türk Hukukunda tartışmalı konulardan biri olarak öne çıkıyor. Bu konu, son yıllarda 805 sayılı İktisadi Müesseselerde Mecburi Türkçe Kullanılması Hakkında Kanun'un mahkemelerce farklı şekillerde yorumlanmasından dolayı daha da büyük önem kazanırken, Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemeleri'nin son dönemde verdikleri bazı kararlar konuyu tekrar gündeme taşıdı.

805 sayılı Kanun, 1926 tarihinden bu yana yürürlükte olan, dokuz maddelik kısa bir yasadandır. Kanun, Türk şirketlerin Türkiye sınırları içerisinde yaptıkları sözleşme ve yazışmalarını Türkçe yapmalarını ve her türlü kayıtlarını Türkçe olarak tutmalarını zorunlu kılıyor. Bu yönüyle kanaatimizce isabetli olan bu düzenleme, taraflarından biri yabancı olan sözleşmeler açısından tartışma yaratıyor. Şüphesiz, taraflardan biri yabancıyken imzalanan sözleşmenin Türkçe dilinde olması gibi bir zorunluluk, günümüz ticari hayatının gerçekleri ile örtüşmüyor. Buna karşın Türk mahkemelerinin, 805 sayılı Kanun'a ilişkin olarak son yıllarda yaptıkları, birbiriyle tutarlı olmayan değerlendirmeler, hala çözülememiş olan bir belirsizliğe yol açtı.

Tartışma, esas olarak, 805 sayılı Kanun'un lafzından kaynaklanıyor. Çünkü 805 sayılı Kanun'da, her iki tarafın Türk şirket olduğu hallerde, Türkçe kullanma zorunluluğu getirilen işlemler arasında "mukavele" (sözleşme) sayılmışken; bir tarafın Türk diğer tarafın yabancı şirket olduğu haller bakımından bu ifadeye yer verilmiyor. Hükümlerdeki bu lafzi farklılık, taraflardan biri yabancıyken akdedilen sözleşmelerde Türkçe kullanmanın zorunlu olup olmadığı konusunda fikir ayrılıklarına sebebiyet verdi. Öğretideki kimi yazarlar kanun koyucunun bu tercihi bilinçli yaptığını ve yabancı taraflı sözleşmelerde Türkçe kullanma zorunluluğu bulunmadığını savunurken, kimi yazarlar "mukavele" kelimesinin yazılmamasının bu zorunluluğu ortadan kaldırmadığını öne sürdüler.

Türk mahkemelerinin de konuya yaklaşımı yeknesak değil. Taraflardan birinin yabancı şirket olduğu hallerde, sözleşmenin yabancı dilde imzalanmasının sözleşmenin geçerliliğine etkisi konusunda Yargıtay'ın tutarlı olmayan kararları bulunuyor. Yargıtay, geçmiş yıllarda birden fazla kez, biri Türk diğeri yabancı taraflar arasındaki tahkim anlaşmasının Türkçe olarak akdedilmediği gerekçesiyle, tahkim şartını 805 sayılı Kanun kapsamında geçersiz saydı. Buna karşın, Yargıtay'ın geçmişte yalnızca yabancı dilde imzalanan sözleşmeleri geçerli saydığı kararları da bulunuyor. Yargıtay'ın 805 sayılı Kanun'u hangi kriterlere göre değerlendirme kapsamına aldığı bilinmiyor. Bu konudaki belirsizlik, ülkemizdeki yabancı yatırımlar ve Türk şirketlerin yabancı yatırımcılarla gerçekleştirdiği işlemler açısından güvensizliğe ve tereddüde sebep oluyor. Sözleşmelerinin geçersiz addedilme riski, taraflardan birinin yabancı olması durumunda, şirketleri hem planlanan dilde hem de Türkçe dilinde ayrı ayrı sözleşme imzalamaya itiyor.

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

Diğer yandan, Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemeleri, yakın zamanda verdikleri bazı kararlarla bu belirsizliğe bir son verileceğinin sinyalini verdiler. Yargıtay, 2020 tarihli güncel bir kararında tahkim şartı içeren sözleşmenin bir tarafının yabancı şirket olması nedeniyle 805 sayılı Kanun'un uygulama alanı bulmayacağına hükmetti. Benzer şekilde, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi, 2021 tarihli bir kararında, sözleşmenin taraflarından birinin yabancı olması halinde, akdedilecek sözleşmelerde Türkçe kullanma zorunluluğu bulunmadığı sonucuna vardı.

Söz konusu güncel Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemesi kararları, yabancı tarafların varlığı halinde, Türkçe sözleşme imzalama mecburiyeti bulunmadığını açıkça hüküm altına aldılar. Bu bakımından, her iki karar da 805 sayılı Kanun'un uygulanmasına dair belirsizliği gidermek adına önemli birer adım. Ancak konuya ilişkin içtihadın bir an önce yerleşmesi, ticari hayatın ve Türk müteşebbislerin yabancı taraflarla gerçekleştirdiği işlemlerin sekteye uğramaması için önem arz ediyor. Yerleşik bir içtihat oluşana kadar mevcut endişeler sürmeye devam edecek. Bu kapsamda, her ne kadar belirsizliği ortadan kaldırmaya yönelik güncel kararlar verilmişse de mesele nihai olarak çözülene kadar, temkinli davranarak taraflardan biri yabancı olsa dahi sözleşmeleri 805 sayılı Kanun'u göz önünde bulundurarak imzalamakta fayda var.

İLETİŞİM

Av. Umut Kolcuoğlu

ukolcuoglu@kolcuoglu.av.tr